

שגיא אלנקוה

פרסום ראשון

קונכיה

אָנִי כְּקוֹנְכִיָּה, שְׂרוּחַשֶׁת בְּהַ
הַמֵּית נְחִלֵי הַדָּם שֶׁל
אֶזֶן.
וְשָׂמָא, חֲבוּיָהּ בֵּין קַפְלֵי
אַרְיֵג רוּחַ יָם,
נִשְׁמָע בְּהַ רַחֵשׁ
קַצָּף גֵּל.

הערה: כשמצמידים קונכיה לאוזן, נשמע רחש שסיבתו אינה ידועה. על פי המיתוס הרווח זהו רחש הדם הזורם בנימי האוזן.

פרפר לילה

כְּמוֹ פֶּרֶפֶר לַיְלָה,
שְׂנֵאָחוּ בְּקִיר
וּמִזְעֵ מְחוֹשִׁיו,
אָנִי מְרִית צְפָרְנִית
מְכֶסֶה
בְּכַסּוֹי אֲדָמָדָם
מִצְלֹפֶן.
צוֹלֵל אֶל תוֹף אֲגָם מִצִּיר,
נֶאֱחָז בְּכַלִּיטָה סִסְגוֹנִית בְּמִיחָד,
וְלוֹגֵם לְגִימוֹת
צוֹנְנוֹת.
כְּמוֹ פֶּרֶפֶר לַיְלָה.

שירה למתחילים חלק

מְעַרְב צוֹרָה בְּצוֹרָה.
מְעַצֵּב אֶת הַסְּרָגֵל
בְּדָמוֹת הַחֲלוֹן.
עַד שֶׁיְהִי חֲלוֹן,
נֹכַח שְׁנִינֹו
לְשִׁבְתָּ וְלִהְתְּבוֹנֵן
תַּחַת
מֵה שְׂאוּלֵי
גִּיד.

שגיא אלנקוה הוא סטודנט בטכניון

"מעין האהבה הוא מבוט של תרעלה"

דון האנה: הבתולות החכמות והטיפשות, מאנגלית: סמדר שיפמן, הוצאת הספרייה החדשה 2003, 333 עמ'

מנחם פרי עשה זאת שוב. כל לחשושי הקנאה ההולכים רכיל לא יוכלו לנגוס בתרומתו הגדולה לסיפורת הנקראת בעברית. הקפידה, הדיוק, התרגום (סמדר שיפמן) והעריכה; הניתוח היסודי על גב הספר והציור המפורסם והמוזעזע של לוסיין פרויד (ילדה מכווצת חשופת שת סמוכה לעציץ רב פארות, ועל הקיר תלוי מקטורן גברי המרמוז על התעללות מינית); ובעיקר הבחירות שלו, כפי שבחר הפעם ברומן המעולה מהפרוזה הקנדית האנגלית. קשה לחשוב על האפשרות שהבתולות החכמות והטיפשות של המחזאי הקנדי המרכזי (ככתוב על גב העטיפה) דון האנה (יליד 1951) היה נגרע מאיתנו; רומן שהוא חשוב ביותר בנדבכי ספרות העולם העכשווית וקוראי העברית הרציניים היו מנועים ממנו; זה היה השך גדול.

הבתולות החכמות והטיפשות הוא רומן מורכב ביותר. פרטני מבחינת תיאוריו החיצוניים והתהליכים הפנימיים, שאין בו קטע מוגיע ולא פיסקה מזויפת. כל אירוע ויהא מוזר ככל שיהא, מסתבר ומתקבל על הדעת בנסיבות ובהקשרים החד-פעמיים שלו. תיאורי הטבע השרויים, שאין לפסוח בהם על שום שם תואר נידח, מעוררים התפעלות, בהיות האנה סופר מעולה של דיאלוגים הצולל לעומקים פסיכולוגיים, שבהם כל מעשה תועבה זוכה לחסד ולמחילה כיאות בכל ספרות טובה ובעיקר נוצרית.

נוצרית אמרתי, שכן הספר דתי מאוד ומרושת בקונצפציות נוצריות. עם זאת הוא לגמרי לא רליגיזי. אין בו כמיהות טרנסצנדנטליות, ולא אהבת אלוהים ואף לא בדיוק שיתור אישי אחר ישות מוחלטת ועל חושית. זוהי פרוזה שנטויות בתוך מחלוקות כנסייתיות ועוינות של מסדרים, ובתודעתן של הדמויות המרכזיות נוכחים כל העת ישוע, האם הקדושה וכל סיפורי הבשורה. האחת נחשפת להארות נוצריות ומהלכת מעשה ניסים על מי הכנת. האחרת נישאת למשיח ומצטרפת למנזר של בתולות ישוע. קרבנות נעקדים לאגנוס דאי (שה אלוהים) והכול אווקים לרגשות אשם קתוליים ופרוטסטנטיים. ותחת שיפזמו להנאתם לחנים ממצעדי הפזמונים כאחד האדם, הם מפזמים לעצמם מזמורי חג כנסייתיים. אף הכותרת "הבתולות החכמות והטיפשות" נטולה מהליטורגיקה הנוצרית, המספרת על העלמות הפתיות המבובות את נרותיהן בציפייה לבואו של המשיח. ובמקרה של תאונת דרכים לא יעלה על דעתה של עדת הראייה הנוצרית הצדקנית להגן על ההף מאשם, היא תעוות את האמת על מנת

לזכות ולנקות את זה שפוקד את הכנסייה שלה אף כי בו האשם. הוא שאמרת, לא רליגיזיות יש כאן, אלא מחלוקות תיאולוגיות כיתתיות.

הרומן רווי נכאות רוח ומשרה דכדוך לכל אורכו, מראשיתו בחלומות ההשפלה המבעתים את סנדי הקשיש העירי ועד גסיסתם ההולכת ונמשכת של ריימונד והאלי אהובו, נגועי האיידס.

מבחינת מבנהו מתרחש הספר בהווה בן שבוע, כשהוא משתרע על משך חיהן של כל הדמויות עד לפרטי הפרטים, תוך שהוא מפזר את האינפורמציה פיזור מרתק. במחציתו הראשונה של הרומן מקדיש המחבר פרקים בלעדיים לכל משפחה רלוונטית, שעל החושים בנייהן הקורא טרם יודע, הוא חושף כל מידע בעתו, בגילויים מוקדמים וגילויים מאוחרים, ססדר הופעתם משרת את המתח. מה שמשלב מלכתחילה בין המשפחות הוא האתר בלבד. זוהי עיירה קנדית נידחת המרכוזת

דון האנה
הבתולות החכמות
והטיפשות

בתוכה את כל החטאים הנוצריים הקרדינליים בקרב אנשים שכחים לכאורה של בורגנות נמוכה. שפע של סחי ומאוס, ולא באיזו נינוה חטאה, אלא בפרובינציה אומללה רוויה רשע אנושי, שבה מאומה לא מתרחש, ועם זה היא נדמית כגהינום. העלילות המקבילות השונות, המתפתחות כאמור במנותק, זורמות ומתנקזות לסיפור משולב, שבו סנדי האדיפלי, קרבנם של אמו הנערצת ואביו הרודני, עומד לפני מעשה רצח, ושארל מנוצל על ידי אב חורג נבזי, ומרגישה חווה התעללות מינית מצד אביה הביולוגי, אינצסט מוזעזע ברכותו ובחיתותו, כאילו ריכוזו כאן דון האנה בארבע משפחות נבחרות את כל העוולות מעוררות הפלצות, וכל זה בלא כל נטייה לסנסציוניות או לפורנוגרפיה. עד מהרה מתברר כי הרומן החברתי, הדתי והפסיכואנליטי הזה הוא למעשה גם פשעון עותק נשימה, שבו הפושע מוכר ומרוחם, והנידון מוכר ונחמל, ושניהם חשופים לקוראים יותר מכל מעשי הרצח המובילים בסיפורת בלשית פר-סה. מה שמוזעזע יותר מכל זו העובדה שהמתאכזרים והמתעללים, הפוגעים והמכאיבים, הם לעולם בני המשפחה והקרובים ביותר, ואיכשהו קיים הורה

שמחבל בחיי הצאצא בשוגג ובמזיד, והוא נפקד-נוכח בחיי הדמויות. לא הזרים הבאים מן החוץ הם המהרסים והמענים, אלא המשפחה המבודדת הגרעינית שנועדה לגונן ולהבטיח מקלט. מעיין האהבה הוא מבוע של תרעלה וכל בית פסטורלי מכסה על עוון וכל הטקסט משובץ בשמות תואר

ופעלים רוויי יגון ונכאות רוח כמו: אבוד, ערירי, בודד, מבועת, עצוב, עזוב, מדוכדך. מאחורי שקיעות אדומות ואשוחיות קסומות ושיחי אלמון חגות רשעויות, שמחה לאיד ועקרות רגשית. הפרוזה הזו של דון האנה נראית לי מקוטבת לחלוטין לסיפורת העברית המקורית מאין כמותה, עד כדי

אמירה סוציולוגית חוץ-ספרותית, שמבנה המשפחה היהודית המסורתית אינו יכול להוליד יחסים חולניים ומעוותים כעין זה, שמקורו בהתחסדות נוצרית. **הבתולות החכמות והטיפשות** הוא אחד הרומנים המטלטלים שקראתי מעודי.

יהודית אוריין